

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

מטות

אריכות ימים ושנים בבריאות טובה, ופרנסה בשפע לתורם היקר מצאצאי החפץ חיים זצוק"ל זכותו יגן עלינו ובקשתו החשובה שתתבוננו בעמוד האחורי על הסגולה הבדוקה והנפלאה

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

ד"ר צ'רלס קמ"ר ז"ל מלמד ראשי מדרשה בני ברק
ואיימנו המורה למנהל המדרש שליט"א ג'הצ"ל מורה נבחי"ה
ב"ר יעקב

אשמח שתתרום עלון – ותקדיש זאת להצלחתך וכו' 0527120333

בין 320 ₪ ל 400 ₪ לעלון

עזור והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל כתב:

שמצטרף לברכה כי הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה ולידאה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לס"ט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים, ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים,
אבל תפילתי שכבר שאוכח לחדשים ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1814 עמודים חסר עוד 186 עמודים

בשביל שיחיה בכל כך 400 עמודים

כך מועדים נתרם - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח 580

וטהר לבנו - מיטות

שמע אישה והפר את נדרה אשר אסרה על נפשה וה' יסלח לה

הטובה שיש בו או את צד של תקוה הנראה מתוך הצער ולכן הוא צחק.

ולכן איסי בן יהודה אמר, שאם אפילו רבי עקיבא שצחק כאשר תנאים אחרים בוכים בכל זאת כאן הוא בכה, ודאי שכל התנאים שבכו במצבים שהוא צחק בוודאי ובוודאי שהם צריכים לבכות כאן.

אבל אצלנו באשה שנדרה נזירות, היות ועדיין יש בזה צד טוב, והוא שאפילו שהאישה חשבה שהיא עושה עבירה, וגם עשתה מעשה, בכל אופן ה' ברחמיו סלח לה וכיפר לה!!! לכן כאן לא מחויב שכולם יבכו כרבי עקיבא, כי יש אולי תנאים שישמחו כאן בראותם את גדלות הסליחה ורחמי ה'.

ורק במקרה של אכילת ספק חלב, שם אכן טוען איסי בן יהודה שכולם יבכו בלי יוצא מהכלל, כי אין שם שום צד חיובי, כי שם האוכל חייב אפילו על הספק שחטא להביא קרבן, ומלבד זאת אם בהמשך יתברר שאכן בוודאות הוא אכל חלב אז הוא יהיה חייב להביא קרבן נוסף - לחטאת, כי לא מספיק ומה שהביא קודם קרבן אשם על הספק!!!

ואולי לפי דברינו תתורץ קושיית המהרש"א שהקשה מפני מה דרש רבי עקיבא דרשתו זאת רק בפעם השלישית הכתובה בפרשה "וה' יסלח לה"?? למה לא דרש זאת בפסוקים הראשונים (וי) "ואם הניא אביה אותה וגו' וה' יסלח לה", וכן (ט') "ואם ביום שמע אישה וגו' וה' יסלח לה", למה דרש דרשה זו רק בפעם השלישית??

ולאמור בדווקא דרש זאת רק בפעם השלישית, ללמדנו שלמרות ששלוש פעמים מצאנו שה' ברחמיו סולח לאישה זו שמבחינתה פשעה בזדון לב, אל לנו להתמקד בטוב ה' וברחמיו כי רבו.

אלא אדרבא בכה נבכה כפי שבכה רבי עקיבא ונתעורר מאימת הדין, ונפחד פחד עצום מפני עבירה!!! ואפילו מפני ספק עבירה!!!

אבל זכור נזכור, שכל מה שרבי עקיבא צחק ונתן נחמה ותקווה, זה רק לעניין צער החורבן והאבלות על ירושלים, ולא על חיזוקים, אלא על חיזוקים שיש להתעורר מהמוסר שטמון בתורה, בזה חייבים לבכות ולהתעורר חזק בכדי לא לעשות עברות חלילה וחס!!! ורבי עקיבא מלמד אותנו שכן עדיף לבכות ולהתחזק ומאשר לשמוח, ואולי נשמח שיש לנו אבא אוהב שסולח לנו ומכפר לנו גם במצב חמור כזה, ומיד נבכה עוד יותר חזק, למה??? למה??? למה??? לצער את אבא שכל כך אוהב אתנו!!!

הגמרא קידושין פ"א מסבירה את הפסוק, שמדובר באשה שנדרה שתהיה נזירה, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, ובכל זאת היא שתתה יין ונטמאה למתים, ולכן כתוב "וה' יסלח לה" שצריכה כפרה.

וממשיכה הגמרא שרבי עקיבא כשהיה מגיע לפסוק זה הוא היה בוכה, שדימה זאת לאחד שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה שגם צריך סליחה וכפרה, אז כל שכן מי שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר - על אחת כמה וכמה!!!

מביאה הגמרא דוגמא נוספת ויקרא ה' "ולא ידע ואשם ונשא עונו", שגם בזה רבי עקיבא היה בוכה שכשהגיע לפסוק זה, כי מה מי שהתכוון לאכול שומן כשר ואכל, ואחר כך התברר לו שיש ספק כי ייתכן ואכל חלב האסור שחייבים עליו כרת, אמרה תורה: "ולא ידע ואשם ונשא עונו", שחייב להביא קרבן אשם על הספק, כל שכן מי שהתכוון לאכול חלב ועלה בידו חלב - על אחת כמה וכמה שנשא עונו!!!

ואיסי בן יהודה מוסיף: "על דבר זה ידו כל הדווים", דהיינו שכל המצטערים יצטערו מזה, שילמדו מזה מוסר עד כמה אפשר וצריכים להזדעזע מעומק הדין.

וצריך להבין, א. מה כוונת איסי בן יהודה, וכי רק המצטערים והרגישים לצער צריכים להזדעזע, וכי שאר העם אינם צריכים להזדעזע???

ב. למה רק על מקרה ב' לגבי אכילת חלב כתוב את מאמרו של איסי בן יהודה?? וכי לגבי בכיית רבי עקיבא בפרשתנו ב"והשם יסלח לה", האם שם לא שייך שיצטערו ויזדעזעו המצטערים??

ובדוחק אפשר לפרש שהתכוון שעל רעיון זה שבכה רבי עקיבא פעמיים יש לכל המצטערים לבכות, אבל עדיין עדיף היה לכתוב ועל אלו או לכתוב שכל הדווים והמצטערים גם יבכו כרבי עקיבא בלי להדגיש "ועל זה", כי כך יש במשמעותו שרק על מקרה ב' ולא על הראשון.

והנה מצאנו בגמרא שכמה פעמים חבריו של רבי עקיבא, בכו ואילו רבי עקיבא צחק מכות כ"ד, ולמה?? כי הוא תמיד ראה בתוך הרעה את דבר

וטהר לבנו - מיטות

דרך אגב חשוב לדעת, שחיזוק מתוך דבר תורה יש לזה חוזק, וזה חודר עמוק יותר לתודעה, ומתוך כך הוא זוכרהו ומתחזק יותר, כמו שאמרו הנפרד מחברו לא יפרד אלא מתוך דבר הלכה, כי מתוך כך הוא זוכרהו.

והפר את נדרה אשר אסרה על נפשה וה' יסלח לה

לפניך, תכשילם בבני אדם לא הגונים בכדי שלא יקבלו עליהן שכר.

ולכאורה קשה, שהרי מחשבה טובה הקב"ה מצרף למעשה, וכל שכן מחשבה טובה שיש בה מעשה שבוודאי מגיע להם שכר על כך???

ונפרט שמשמע שאפילו כשהם יתכוונו לתת צדקה לשם שמים, וכפי שמדויק בלשון "לעשות צדקה לפניך", גם אז הם לא יקבלו שכר, וקשה מאוד למה הם לא יקבלו שכר??

ונראה לתרץ, שכשקיבל שיכשלו ויתנו צדקה לאנשים שאינם הגונים, הכוונה לא רק לאנשים רמאים שלא זקוקים לצדקה, אלא לאנשים גרועים יותר, שיכשלו ויתנו צדקה לאנשים רשעים, **דהיינו** שיתנו צדקה לרשעים שעם כספי הצדקה שקיבלו יעשו בהם עבירות חמורות.

ולכן גם אם בדרך כלל היו אמורים לקבל שכר על מחשבת צדקה שיש בה מעשה, כאן לא יקבלו שכר כי התוצאה של מעשה הצדקה שרצו לעשות היה קלקול עצום, ותוצאה חמורה זו כביכול מחקה את השכר שהיו אמורים לקבל, **אומנם** בפשטות הגמרא יתכן לכאורה שאפילו נתינת צדקה למי שאינו נזקק כבר אין בזה שכר.

ללמדנו, כמה עלינו לשים את לבנו לא רק על הכוונות הטובות שיש לנו, וגם לא רק על המעשים הטובים שנלווים למעשים הטובים שלנו, אלא גם על התוצאה הסופית, כי אם התוצאה הסופית היא הרסנית ורעה אזי לא נקבל שכר על כל עמלינו, וחבל שנטרח ונתאמץ ובסוף נוכח שעמלנו חינם ללא שום תכלית, וחבל מאוד וכואב הלב!!!

ולכן חשוב בעצמך אתה עמל לפרנסתך, להביא אוכל לבית שיהיה כסף לחינוך הילדים, ולגדלם לתורה ומעשים טובים בדרך התורה והיראה, ולכן אתה מכניס מכשירים כמחשב וטלפונים עם אינטרנט לצורך מטרה טובה לפרנס את המשפחה כאמור, וגם אתה בזכות פרנסתך מהאינטרנט אתה נותן צדקה לאחרים, בקיצור פועל גדולות ונצורות עם האינטרנט, אבל עליך כל הזמן להיות ערני עם היד על הדופק לבדוק מה התוצאות עליך ועל יוצאי חלציד ולא רק לטווח הקצר אלא גם לטווח הארוך.

ולכן עליך להתייעץ באופן קבוע עם רבך שידריך אותך בעצה טובה כי בכוח התורה יש לו ראייה לטווח ארוך משלך, וקבל דברו אפילו שאומר לך על ימין שהוא שמאל, כי בכך תוכל להצליח באמת ובישר בדרך התורה אמן ואמן.

זה הדבר אשר צווה ה'

וייתכן שכאן יש לימוד עוצמתי ללמדנו ולהעצים לנו את עוצמת הדיבור היוצא מפינו, שנדע להיזהר בדיבור היוצא מפינו, כי בכוח הדיבור הובדלה עוצמת נבואת משה מנבואת שאר הנביאים, ששאר הנביאים התנבאו במראה במשל וכציוור שהיו צריכים לפרשו,

כאמור מדובר כאן באשה שנדרה שתהיה נזירה ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והייתה שותה יין ונטמאת למתים, ולכן כתוב "וה' יסלח לה" שצריכה כפרה.

ומקשה החתם סופר על מה היא צריכה סליחה וכפרה, הרי הגמרא אומרת קידושין ל"ט שאצל עם ישראל אין הקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה רעה למעשה, (חוץ ממחשבת עבודה זרה שרק בזה הקב"ה מחשיב מחשבה למעשה)??

ותירץ החתם סופר שכאן מלבד המחשבה היה גם מעשה ששתתה או נטמאה למתים, ולכן זה חמור מסתם מחשבה לעשות עבירה.

ומידה טובה גדולה ממידה רעה, שכל שכן במחשבה טובה עם מעשה לטוב בוודאי יחשב למצווה שיקבלו שכר עליה, גם אם בסופו של דבר התברר שלא הייתה מצווה.

ואם כן יש לשאול מהגמרא **בבבא בתרא** ט' ע"ב שדרש רבה את הפסוק "ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם", שירמיה שכעס על אנשי ענתות שבקשו להורגו, ביקש מהקב"ה שאפילו בשעה שכופים את יצרן ומבקשים לעשות צדקה

דש"י מביא את הספרי נדרים ע"ז שמשה התנבא שמות י"א בלשון **כה אמר ה'**, וגם הנביאים התנבאו **בכה אמר ה'**, אבל כוחו של משה גדול מהם שהתנבא גם בלשון "זה הדבר", ונשאלת השאלה מדוע דווקא כאן כלפי איסור נדרים התנבא משה בלשון "זה הדבר"??

וטהר ליבנו - חטות מסעי

המחשבה הוא המבדיל בין אדם לבהמה, ולכן הקפידה מאוד התורה על הרהורי עבירה.

וטעם זה שייך גם בדיבור שגם על כוח הדיבור שבאדם כתוב ויהי לנפש חיה, ובתרגום "נפש ממללא" אדם מדבר, ועיין בסוף העלון מה שהבאתי בשם החינוך במצוות ערכין, וגם מה שהבאתי מליקוטי חתם סופר בשם רבו הגאון רבי נתן אדלר בעניין כוח הדיבור, ועוצמת נדרים ושבועות.

ונלמד מזה, כמה עלינו להתחזק לא להידמות לבהמה או לגרוע מבהמה, כי אם נשתמש בכוח הדיבור או המחשבות לרעה, אז משיא גדלות כבוד האדם שיש בנו שבאלו תפארתנו וגדלותנו מהבהמה, ומהסולם הקיים בנו לצורך שנעלה בו לדרגות הגבוהות ביותר כנבואה או לכל הפחות לרוח הקודש, תחת זה חלילה נרד לדיוטא התחתונה ולשפל המדרגה, עד כדי כך שנהיה מבוזים ומאוסים גם בעיני עצמנו, וככה נלך מדוכאים ועצובים חסרי סיפוק חלילה.

על כן ננצל את הכוחות העצומים שבורא עולם טמן בנו, כן בכל אחד ואחד מאתנו יש כוחות עצומים ונפלאים, ונשתמש בהם לטובה ולקדושה, וכך נרגיש שלמים ואנשים מורמים מעם, קדושים וטהורים!!! דבוקים בבורא עולם!! ויקויים בנו הפסוק "ואני קרבת אלוקים לי טוב", ולא נחסר כל ברוחניות ובגשמיות כי ה' עמנו אמן ואמן.

ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו וערים לטפנו

חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם, אמר להם משה לא כן, עשו העיקר עיקר, והטפל טפל, אלא בנו לכם תחלה ערים לטפכם, ואחר כך גדרות לצאנכם - רש"י

זו בנו את דעתם שחשוב ומן הראוי שעל בסיס ההתנצלות יקימו את מושבם בחוץ לארץ.

אמר להם משה, טעיתם!!! כי אם ההתנצלות הזו של הפרנסה תהיה בדגש חזק ומרכזי מידי, אזי הילדים יקלטו שכסף זה הדבר הכי חשוב בחיים, ובמקום שישקיעו ברוחניות הם ישקיעו בגשמיות. **ולכן** אמר להם, אל תתנצלו יותר מידי בעניין ארץ ישראל והעניין הכספי, אלא תתמקדו בגולה בעיקר בחינוך הילדים כראוי לתורה ויראת שמים טהורה.

ואחרי שהם יתחנכו שנים כראוי ויגדלו, הם לבד כבר יקלטו שאתם חלילה וחס לא מאסתם בארץ ישראל, אלא גם הם יבינו מעצמם שרק בגלל הפרנסה העדפתם להתגורר בחוץ לארץ.

וזה מזכיר לי סיפור לי על אברך תלמיד חכם עצום ומתמיד שאין כמעט כדוגמתו, אבל למרות הציפיות כל בניו בלי יוצא מהכלל פנו לעסקים ולרדיפת כסף באופן קיצוני, וכולם התפלאו איך קרה הדבר??

הרי הם קיבלו דוגמא אישית נפלא לאבא תלמיד חכם ומתמיד אוהב תורה שאין כדוגמתו, אז איך נפלו כל בניו בתאוות הכסף ועזבו את לימוד התורה הקדושה??? **ולכן** אחד פנה לחקור את העניין, **והתברר** לו שפשוט בבית זה הילדים כל הזמן שמעו התנצלויות הקשורות לכסף, כמו לא נוסעים לטיול כי אבא אברך ולכן אין לו כסף,

ואילו משה התנבא **בזה הדבר** בדיבור מושלם בנבואה מושלמת כאילו דיבור בורא עולם יצא מפיו, וכפי שלהבדיל בלק אמר לבלעם על משה "שכוחו בפיו".

וזה מלמדנו שנדע את העוצמה והכוח שיש בדיבור שלנו וניזהר בנדרים ובמה שיוצא מפינו, וגם **זכור** נזכור את דברי הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג פ"ח שהרהורי עבירה קשים מעבירה, כי כוח

ובאמת פלא עצום הוא על דור דעה שכך יעשו הטפל עיקר, ואת הכסף בראש מעיינים??

בפרט שמדובר בדור שלא היה לו צורך בכסף, כי אכלו מן מהשמים ושתו מים מהבאר של מרים, ובגדים צמחו והתחדשו יחד עם גופם, ופלא עצום מהיכן ולשם מה קיבלו או השרישו בעצמם תאוות ממוון??? הרי כשאינ צורך בפרנסה לאף יהודי, ממילא אין תחרות כספית והכל רגוע!!!

והלוא גם תלמיד שבא להצר על מצוקתו הכלכלית בפני רבו יבוש ויכלם מיד לפתוח בעניין הגשמי אלא תחילה יבקש על צרותיו הרוחניים, ורק לאחר מכן כמתנצל יבכה על צרת נפשו הגשמית, אז איך נפלו דור דעה בגישתם אל משה רבינו.

ובפרט שהיה זה אחרי שקבלו צעקות קשות ומילים כדרבנות בשיחה ארוכה מאוד ממשה רבינו, אז בוודאי כבר הכינו כראוי את דבריהם, אתמהמה???

אלא יתכן, שהם רצו להתנצל ולשים דגש על הסיבה שהם רוצים לגור בחוצה לארץ ולא בארץ ישראל, ולכן הם הסבירו שחס ושלום זה לא בגלל רעת הארץ, אלא רק בגלל העניין של הפרנסה.

ולכן הם הקדימו דאגתם לפרנסה עוד קודם לדאגתם לרווחת הילדים, כי על פי השקפת עולם

וטהר לבנו - מיטות

אבל אתה כן תפנק אותו במלוא תשומת הלב והאהבה במשך כל החיים, ותענג לו את השבת בשירה ובסיפורים, ותקשיב לילדים כמה שיותר ותתחבר אליהם, כך שהצביטות הנגרמות מחמת חוסר הכסף ימולאו באהבה ותשומת לב אמתית, שהרי אפילו הגויים אומרים שלא הכל כסף בחיים.

ולא נשכח!! שמצד שני יש אנשים שיש להם כסף לרוב, עשירים מופלגים שנותנים לילדים כל צעצוע שקיים וגם מה שעתידי להיות וכל טיול בארץ ובחלל, אבל זמן לילדים אין להם בכלל!!

עד כדי כך שמסופר שילד שאל את אבא שלו העשיר כמה הוא מרוויח בשעה, וכמה לחצי שעה, וכמה לרבע שעה, כך שיצא בחשבון שברבע שעה האבא מרוויח \$250.

אז הילד פתח את קופת החסכונות שלו ונתן לאבא את כל החסכונות שלו שהצטברו ל \$300, ואמר לאבא: קח בבקשה ותדבר אתי קצת יותר מרבע שעה, זה היה שוק לאבא שכל הזמן רץ לעבודה לעשות כסף בשביל המשפחה, ובעצם אין לו זמן אמתי למשפחה.

עוד דוגמא: לא קונים ממתקים כי אין כסף כי אבא אברך.

אז כל הילדים קלטו שכל הצביטות שקבלו בלב בחיים והקשורות לכסף זה בגלל שאבא אברך ולומד תורה, וזה הורס להם מה שהכי חשוב לילדים, ולכן הם עפו לעסקים והתרחקו מלהיות אברכים אוהבי תורה, ה' ישמור.

לכן לא מתנצלים!!! אלא אבא יקר שכל כולך תורה!!! תראה את שמחת חיך ואת מאור פניך על פניך תמיד, עד אשר תשמח ותראה כלפי חוץ את שמחתך על אשר זכית להיות שקוע בתורה.

ואל תאמר בחיים אין לי כסף בגלל שאני אברך!!! אלא גם כשאתה כסף (כרגיל) תאמר לילדיך אני אבדוק ונראה האם אפשר לארגן משהוא, או תאמר להם כרגע אין כסף, ובשום פנים לא לקשר זאת ללימוד התורה!!!

וגם אם לא הצלחת להשיג כסף לטיול או להוצאה אחרת שבנדך זקוק לה, פשוט תגיד לילדך כרגע אין, מקווה שבפעם הבאה יהיה.

ללמדנו שהרבה מאוד תלוי בן אדם ולא במה שיש לו וכמה יש לו, אלא כמה ואיך הוא משקיע נכון במשפחה, ועל מה הוא שם את הדגש בחייו.

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל

חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה הלכות נדרים ואח"כ לכל ישראל, ומה ראה לאומרה כאן?? ללמד שהפרת נדרים ביחיד מומחה. רש"י

והנה בנביא שופטים פרק י"א מסופר על השופט יפתח שניצח במלחמה, ונדר שהיוצא ראשון מביתו כשיחזור מהמלחמה הוא יקריבנו לה', ובדיוק בתו יצאה, ולכן הפרישה מחברת אנשים ונשארה רווקה כל חייה, אבל מוסיף שם רש"י שיפתח סירב ללכת להתיר את נדרו אצל פנחס, ואילו פנחס סירב ללכת אל יפתח להתיר את נדרו, ועל זה שניהם נענשו!!!

כתבה על הורדוס שהשתלט על ישראל והיה כפוף לקיסרות הרומית, בכל זאת האמינו להבטחתו שישתור ויבנה מחדש את בית המקדש, כי יש לו **מילה של מלך** שיקיים אותה בוודאות. **עד** כי ממחישה הגמרא **שמלך** האומר אעקור הר, הוא אכן יעקור את ההר ולא יחזור בו!!

ולכן למרות שיפתח אינו מלך, בכל זאת הוא שופט ומנהיג, ודומה הוא להורדוס שהיה מחויב לשלטון הרומאים שמעליו, וגם עליו נאמרו כללים אלו.

ודווקא מפנחס היו לו ליפתח ציפיות, שהיות ופנחס הוא נביא ויודע את האמת שהייתה כאן טעות חמורה והוא יפתח ממש מתחרט על זה, לכן יפתח ציפה שהנביא יבוא להתיר לו את הנדר, כי ככה זה גם יותר מכובד שההתרה לא הייתה מצד יפתח אלא הנביא בא מרצונו והתיר לו.

ובאמת פלא עצום על שני אנשים גדולים ומיוחדים שבגללם אומללה בת בישראל, והדברים ממש לא מובנים, ולכן חשבתי והעמקתי בעניין.

והנה יש לתמוה מה פתאום דווקא על פנחס לבוא להתיר את נדרו ליפתח, הרי יש סנהדרין בישראל, וכפי שכתב רש"י שם שהבת אמרה ליפתח "וירדתי על ההרים" - לפני סנהדרין, שמא ימצאו פתח לנדרך בשם מדרש תנחומא, בחוקותי ה', ולמה אכן לא שמע בקולה ולא הלך לסנהדרין, אלא ציפה לבואו של פנחס???

ונראה לומר א. שהוא התבייש לבוא לסנהדרין ולומר שהוא טעה בנדר, כי יטענו שבגלל הנדר הוא ניצח ועכשיו אחרי הניצחון הוא מתחרט מהתשלום. ב. זה גם בזיון למילתו בפרט שזה **מילה של מלך**!! וכפי שהגמרא בבא בתרא ג' ע"ב,

וַתֵּהָרָא לְבָנָו - מִטּוֹת

בא אליו, למרות שידוע בנבואתו וברוח קדשו שהוא יפתח מתחרט על נדרו.

ונפרט שהוא תלמיד של משה רבנו וראה את הנהגתו שטרח והלך לדתן ואבירם, כל שכן כאן פנחס היה אמור לבוא למענו שאינו רשע וגם הוא שופט ומנהיג את עם ישראל כעין מלך, וגם אין כדאי שיושפל כבודו שיחשבו שהוא קיבל ניצחון ואינו רוצה להחזיר תמורה.

ולכן סבר יפתח בטעות, שאם פנחס הנביא למרות כל הסיבות הללו בכל זאת הוא לא בא אליו, זה סימן שזה משמים, כי אכן זה רצון הבורא יתברך שבתו תהיה מוקדשת לשמים, וזה הקרבן שבחר ה' על הניצחון במלחמה.

ומה שנענש יפתח על זה, כי היה מוטלת עליו החובה לכל הפחות לברר אם אכן כך רצון הבורא, ולא להחליט לבד מדעתו מכוח הנסיבות בפרט כשזה נוגע לענייני כבודו שזה רצון ה' וכפי שהתברר שאכן הוא טעה.

נלמד מזה, שלפעמים בן אדם רואה צירוף מקרים מדהים ומפתיע, ומכוח זה הוא בטוח שזה סימן חד עבורו איך שעליו לנהוג בחייו, והוא לא קולט שלפעמים צירוף המקרים זה חלק מהניסיון שלו בחיים, שלא יתפתה לפרש את הצירוף של המקרים כפי שנראה לו לעין.

ודאן כמה טובים ויראים טעו בפירוש צירוף המקרים של הצהרת בלפור והשוואה והקמת המדינה כאילו זה ראשית הגאולה העתידה, ויש שרק היום רואים ומבינים כמה ועד כמה הם טעו, ואכזבתם עצומה!! כי היום הקריאה להשמדת ישראל קיימת ואומות העולם מנדים ופועלים נגד המדינה.

ואין כאן ראשית גאולתנו אלא ניסיון נוסף מבורא עולם, שדווקא אחרי השואה בכל זאת נתחזק באמונה התמימה בבורא עולם, וחלילה לא לסמוך על כוח הזרוע של הרחוקים מדרך התורה, כי פעלו ופועלים לעקור את דת ישראל חלילה, ואין זה ראשית גאולתנו אלא קושי השעבוד הרוחני, ואולי בכוח עמדתנו בקושי השעבוד הזה באמונה תמימה בבורא עולם ובדרך התורה המסורה זה יזרז את הגאולה האמתית בקרוב, אמן ואמן.

עוד באותו עניין - המשך בדרך חדשה

ובכל זאת פנחס נענש, כי במבחן התוצאה זה נכשל, כי בסופו של דבר יפתח לא בא להתיר את נדרו, והבת נשארה אומללה כל חייה, ורחמי אב לא גברו על הסיבות והנימוקים, אזי גם אין המלצת יושר על עם ישראל, וגם בת יהודייה סבלה כל חייה,

ולכן שניהם נענשו, יפתח שנשרו ממנו אברים בחייו, ופנחס נסתלקה ממנו רוח הקדש, שנאמר "ופנחס בן אלעזר הכהן נגיד היה עליהם וה' עמו" - היה, אבל עכשיו לא היה עמו רש"י דה"א ט'.

אבל פנחס עצמו לא בא ליפתח, וכפי שכתב הבית ישראל מגור, שעיקר ההתרה של הנדר על ידי חכם היא על ידי הכנעה של הנודר בפני החכם, ולכן פנחס ציפה לכניעתו של יפתח שיבוא אליו כחלק מתנאי ההתרה.

ואולי בגלל זה נכתב עניין של כבוד לראשי המטות בתחילת פרשה זו פרשת הנדרים, כי צריך הנודר לתת כבוד לחכמים המתירים את הנדר ולהיכנע בפניהם.

והוסיף הבית ישראל, שמכל מקום הייתה זו תביעה נגד פנחס, כי פנחס היה צריך ללמוד ממשה רבו שטרח והלך לדתן ואבירם לרצותם.

ואם יפתח היה רואה את ענוותנותו של הנביא, הוא היה מתמלא בושה וכלימה שהטריח את הנביא הצדיק אליו, וזה היה גורם ליפתח להכנעה גדולה יותר מפני פנחס.

וייתכן להוסיף עוד טעם לסיבה שיפתח לא רצה לבא לנביא, כי סבר שאם פנחס הנביא גם כן לא

לאחר כל דברינו קודם, אפשר שפנחס רצה להראות עד כמה רחמי אב עצומים וחזקים, שלמרות כל הסיבות שהזכרנו קודם בכל זאת יפתח ירחם על בתו ויבוא להתיר את נדרו, וכך תהיה המלצת יושר על עם ישראל.

הנה ריבונו של עולם רחמי אב גוברים על כל הטענות והתשובות והחשובות הנכונים, ולכן בכוח רחמיך הרבים כרחם אב על בנים תבוא ותגאלנו למרות שלא באנו אליך, כי רחמי אב גוברים על הכל!!!

ושנב גם מכאן נלמד כאמור, עד כמה שעלינו לשים את לבנו לא רק על הכוונות הטובות שיש לנו, אלא גם על התוצאה הסופית, כי אם התוצאה הסופית היא הרסנית ורעה אזי נענש בחומרה רבה!!! כי לא כל

וטהר לבנו - מיטות

מה שנראה לך מצווה זה אכן מצווה, לפעמים זה ההיפך הגמור וזו עבירה חמורה!!! ולכן עליך כל הזמן להיות ערני עם היד על הדופק לבדוק מה התוצאות ולא רק לטווח הקצר אלא גם לטווח הארוך.

חובה עליך להתייעץ באופן קבוע עם רבך שידריך אותך בעצה טובה, כי לו יש כוח התורה, ולכן יש לו ראייה לטווח ארוך הרבה יותר משלך, וקבל דברו אפילו שאומר לך על ימין שהוא שמאל, כי בכך תוכל להצליח באמת ובישר בדרך התורה אמן.

נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים

הגדולה ביותר למדין, ואכן דווקא בגלל הסיבה שכתבתי קודם, שהיות ואביה מנסיכי מדין ציווה לכזבי, אל תבעלי אלא לגדול שבהם וזהו משה, אבל "והכיתם" לשון רבים דווקא ולא משה, כי משה גדל במדין, ויש עניין של הכרת הטוב.

ומאחר ויש לנו דיוק שנראה לפרשו שרק אחרים יצאו ולא הוא בעצמו, לכן משה רבינו הבין שהוא בעצמו לא יצא למלחמה לא לבד וגם לא ביחד עם הציבור.

ולמרות שכתוב "נקום" ויש צד לפרש אולי דווקא הוא בעצמו או לפחות משה לא ילך לבד אבל לפחות שיצטרף יחד עם הציבור, על זה בא ביאורו הנפלא של רבי חיים שמואלביץ שבגלל עניין המידות הטובות יש לנקוט בפרשנות שמתאימה למידות הטובות, שמה רבינו בכל אופן לא יצא להילחם נגד מדין.

וייתכן עוד, שמה בכונה לא רצה לצאת באופן אישי להילחם נגד מדין, כי ידע שבלעם יבוא למלחמה, והראיה ששלח ביד פנחס את כלי הקודש הארון וגם את הציץ מה שלא נשלח בכל מלחמה, כי אכן השתמשו בזה להפיל את בלעם ומלכי מדין שעפו בכישוף באוויר.

ומשה לא רצה להילחם נגד בלעם ולהורגו, כי אז יחברו ביניהם ויאמרו הנה 2 אנשים שכוחם בפיהם, בפעם הראשונה בלעם הפיל וניצח את עם ישראל בעצת בנות מואב, ועכשיו משה החזיר לו והפילו, כי כך דרכם של המתגוששים.

וגם בזה משה קיים את צורר את המדינים באופן מושלם ביותר, כי מתוך שנאה איומה לא רצה שיהיה שום חיבור ושום השוואה בינו לבלעם ולמלכי מדין, פשוט שום שייכות, שום קשר, שום כלום!!! כי הם הפכו בעיניו למוקצה מחמת מיאוס באופן הכי מאוס, שאי אפשר להתקרב אליהם כלל.

והיות ופנחס כבר התחיל לנקום במדין בכך שהרג את כזבי בת צור אמר הקב"ה שהוא התחיל וגם ימשיך להרוג ולנקום, ודווקא לכן נשלח פנחס - רש"י.

מצד אחד כתב רש"י שמה הזדרז בשמחה לנקום במדין, למרות שידע שלאחר מכן הוא ייפטר מהעולם, אבל מצד שני הוא עצמו לא יצא למלחמה רק שלח את פנחס. ונשאלת השאלה מדוע משה שכל כך הזדרז ושמח לנקום במדינים בכל זאת הוא בעצמו לא הלך אלא שלח את פנחס??? הרי הוא נצטווה בעצמו על זה מה?!!

ותירץ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, על פי הגמרא בבא קמא צ"ב ש"ב בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן", והיות ומשה היה גר שנים רבות במדין, לכן כהכרת הטוב לא נקם בעצמו, רק שלח שליח. ולמד מזה רבי חיים שמואלביץ שמידות טובות זה חלק מפירוש ציווי השם, ולכן למרות שנצטווה לכאורה שינקום בעצמו בכל זאת על ידי פירוש שהמידות הטובות נתנו, ממילא הבין שהכוונה היא שיהיה על ידי שליח.

וקצת קשה לי תירוץ, שהרי גם קודם עם המטה כשהיה עניין של הכרת הטוב אזי ה' פירש לו מפורש שאהרן יכה ולא הוא, ככתוב שמות ז' י"ט "ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים ויהיו דם" וכתב רש"י שם, לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן, ואם כן כאן שלא מפורש לכאורה זה סימן שהכוונה בו עצמו למרות הכרת הטוב???

ועוד על מה יש כאן הכרת הטוב, הרי הכרת הטוב שהייתה לו כלפיהם נמחקה ברגע שבאו בשיא החוצפה לטמאות אותו דווקא!!! שהרי המדינית כזבי בת צור נצטוותה על ידי אביה לגשת למשה רבינו בלבד ולטמאות רק אותו, וממילא לכאורה לא נשאר כאן מקום להכרת הטוב כלל וכלל???

וכתבתי כבר לתרץ וזכיתי ומצאתי כן כתוב בבעל הטורים, שהנה יש לדייק בלשון הפסוק בפרשת פנחס שכתוב שם: "צרור את המדינים" - לשון יחיד, "והכיתם" בלשון רבים, ולכאורה צריך ביאור מדוע התחיל ביחיד וסיים בלשון רבים?? ומתרץ הבעל הטורים ש"צרור" נאמר למשה לבד כי רק הוא היה צריך להיות בשנאה

וכל כך למה?? למה יש מצווה לשנוא עד כדי כך, בשנאה תהומית!!! לצרור!!! התשובה לכך כדברי האור החיים הקדוש כי בדרך זו אפשר לנצח את יצר הרע של התאוה הנוראה, ב"צרור"!!! לא רק לא

וטהר לבנו - מיטות

לראות מראות ולא לחשוב הרהורים רעים, אלא גם במקרה שנכשלנו חלילה במראה אסור שלא מרצוננו, נגרשהו מדעתנו מתוך שנהא עצומה ומיאוס בדרגה הגבוהה ביותר.

ונמחיש את המיאוס באופן מוחשי כביכול, וכפי שמצאנו ברבי עקיבא שירק יריקה כשראה את אשתו לעתיד, וגם אנחנו נירק הצידה כאילו נתקע לנו מקק מעופף בפה, כמובן באופן שלא יראו ולא יפגע ויעליב שום אדם בעולם כלל, כי עלינו החובה להמחיש כאילו אנחנו מוציאים טומאה מגעילה שנדחפת אלינו, תיכף ומיד לפלוט החוצה, ולא לחינם נמשל היצר הרע לזבוב, כי הוא כזבוב או מקק שנדחף בגועל נפש, וכאמור.

ושוב לזכור המלחמה נגד היצר הרע היא!!! צרור!!! לשנוא!!! כי כאשר נשנא את החטא באמת זה ירחיק מאתנו את החטא ואת הרהור בחטא רח"ל, ובורא עולם יהיה בעזרנו ונצליח לנצח את היצר הרע לנצח אמן ואמן!!!

ויקצוף משה על פקודי החיל, החייתם כל נקבה???

אלא בוודאי הוא התכוון למלחמת היצר, שעם ישראל למרות שהיו כולם ביחד בכל זאת נכשלו, אז כל שכן הם האלפים לבד שאין להם את הכוח של 60 ריבוא ודאי יכשלו, ולכן נתן להם עצה, שחבל שינסו לכפות את יצרם הרע כי ממילא הם יכשלו, אז כבר עכשיו תכף ומיד יעשו כטוב בעיניהם ויחטאו בחטאים חמורים רח"ל.

ומאחר וראינו שכך ניגש בלעם למלחמה, שזה לטמאות את עם ישראל, כנראה ששוב בלעם ומדין ניסו להחטיא גם במלחמה הזו את הלוחמים הצדיקים בטומאה, וזאת על ידי שיכשלו אותם בטומאת העיניים בבנות מדין.

ולכן עם ישראל פחד ממלחמה זו, כי פחדו שיכשלו בטומאת העיניים, והראיה לכך שאכן בסוף הם הביאו תרומה לכפר על הרהורי ליבם בטומאה במלחמה.

וזה שענה פנחס למשה, עשינו כפי שפקדת עלינו, שציויתנו לצרור את מדין, ולשנוא ולהתרחק מהטומאה מתוך שנאה איומה, לכן בראותנו את גודל הניסיון וכפי שהציע לנו בלעם, פשוט התרחקנו ולא התקרבו אל בנות מדין.

אבל לאחר שקיבלו צעקות ממשה רבינו, דבר זה בעצמו חיזק אותם להרוג את בנות מדין, ובפרט שכבר הרגו את בלעם והסתיימה המלחמה וכבר היו תחת עינו הפקוחה של משה ופנחס שהיה פנוי כי כבר סיים את הריגת בלעם ומלכי מדין, כל זה ביחד עזר להם להתקרב ולבצע את הריגת בנות מדין בלי להיטמאות.

ושוב למרות כל הנזכר, עדיין צדיקים אלו, נכשלו בהרהורי עבירה, ולאחר הריגת בנות מדין, הביאו קרבן זהב, לכפר על מחשבות טמאות, עד כדי כך היה גדול הניסיון של בנות מדין, שכל מה שעשו לא מנע מהם לחטוא בהרהורי עבירה.

אכן יש כאן פלא עצום, שהרי משה רבינו ציווה עליהם לנקום נקמה במדין, וגם שלח אתם את פנחס בגלל שכבר התחיל והרג את המדינית כזבי כי היא והן היו מכשול ותקלה לבני ישראל,

אז מדוע אכן אנשי המלחמה השאירו את הנקבות ולא הרגו אותם?? מה בכלל הייתה מחשבתם בעניין שלכן טעו ולא הרגו את בנות מדין?? וגם תמוה מדוע לא צעק על פנחס שהיה מנהיגם??

ועוד תמוה שבספרי כתוב שפנחס ענה למשה: **כפי שפקדת אותנו כך אכן עשינו**, ולכאורה לא מובן הוויכוח???

ובכלל כתוב ברש"י על הפסוק "וימסרו" בכוח נמסרו כי הם לא רצו לצאת למלחמה רק אלצו אותם כביכול בכוח, ולכאורה למה הם לא רצו הרי יש כאן מצוה מיוחדת?? (וע"ז רש"י עונה כי ידעו שמיתת משה תלויה בדבר, אבל יתכן ויש כאן טעם נוסף).

והנה למלחמה במדין לקחו רק אלף צדיקים מכל שבט, וכתוב **במדרש** רבה כ"ב ב' שעל כל אלף היו עוד אלף ששמרו על הכלים ועוד אלף שהתפללו, זאת אומרת שעל כל לוחם היו 2 אנשים ששמרו עליו, וזאת למרות שלמלחמה לקחו רק צדיקים **ככתוב בתרגום יונתן** וברש"י.

וכתוב ברש"י שבלעם בא וצחק על אותם אלפים, ונתן להם עצה רעה, שאמר להם אם כשהייתם ששים ריבוא לא הצלחתם להם, עכשיו ב 12 אלף אתם באים להילחם, לכן לא קפחוהו ושילמו לו בכך שהרגו אותו בחרב.

ולכאורה שיקר להם בעצה שנתן להם, שהרי איזה מלחמה הייתה בין כל עם ישראל נגד מדין ועם ישראל נכשל במלחמה זו???

וטהר לבנו - מטות

אז מי עז פנים שיאמר שהוא נקי מהרהורי עבירה כשנכשל בגלל שלא נשמר בעיניו, הוא פשוט שקרן, אם הם הצדיקים מתקופת משה כשלו, קל וחומר אנחנו. לכן נרעד ונפחד שלא ניכשל בשום מראה העלול להחטיא אותנו בין בשוגג ובין במזיד, וכל שכן שלא נכניס מכשירים העלולים להחטיא אותנו בקלות ובלחיצת כפתור, ובעצם גם בלחיצת 1000 כפתורים, כי היצר עקשן והוא ילחץ גם 1000 כפתורים ויותר עבור טומאה, וגם ימצא פרצה איך לקצר הליכים, ויצג עצמו ככשר, אבל הוא מזויף מתוכו רח"ל.

וגם התפעלתי מאוד מאומץ ליבם והאמת שבקעה מאנשי המלחמה, אנשים יראים וצדיקים כאלו לא בושו להתוודות ולומר, חטאנו וכשלנו בהרהורים רעים, ולא התביישו עם הזקן הלבן לבוא ולהגיד משה רבינו תיקון לחטא אנחנו מבקשים, חוסה נא על נשמתנו, ולא חשבו לעצמם זה ביזיונות ככה להתוודות בציבור, זה יהרוס למשפחה את השידוכים, זה יהרוס את השלום בית, לא חשבו על כך כלל וכלל, אלא התוודו ולא בושו, אשריהם ישראל שאלו הם צדיקיו!!!!

ומתקנא אני בצדיק הראשון שאזר אומץ, ואמר מורי ורבותי את עווני אני מזכיר, נכשלתי!!! אל תראוני כצדיק קדוש וטהור!!! נכשלתי!!! בפרט שלא ידע שחבריו גם הם כשלו ונפלו, הוא חשב שהוא הרשע היחידי בין הצדיקים, ולא בוש אלא התגבר והתוודה!!! הוא הנחשון שגרם לכל אלפי הצדיקים להתוודות, הוא עורר קהל עדת ישורון, הוא תיקן את הקדושים אשר בארץ, פשוט לקנאות בחלקו, ולהתפעל!!!

ענה לו השפת אמת, סוף סוף זכיתי למוסר מתוך ריתחא מסבי הקדוש, וכי רצית שאפסיד זאת?? וכך גם ראיתי שמסבירים שבני גד ובני ראובן הסכימו לקבל צעקות וביזיונות, ממשה רבינו למרות שגם בדעתם היה להילחם ולכבוש את ארץ ישראל, כי לא רצו להפסיד מוסר ממשה רבינו.

ואסיים בסיפור מפורסם, שפעם השפת אמת איחר לשיעור של סבו בעל חידושי הרי"ם, וסבו צעק עליו ונתן לו שיחת מוסר קשה, דברים כדרבנות, והחברותא של השפת אמת כאב לו, ואמר לשפת אמת למה לא סיפרת את האמת לסבך שאיחרת כי היית ער כל הלילה ולמדת בהתמדה ונרדמת קלות ולכן אחרת??

ולכן גם אם אנחנו לפעמים נחטוף צעקות אפילו שלא מגיע לנו, אחרי הכל יש בזה לעורר את הלב, וננצל זאת לעניינים אחרים שיש לנו לתקן, ואין צדיק בארץ שיכול לטעון צדיק אני, וידועים דברי הגמרא, שגם ילד טוב כדאי מידי פעם לעוררו על כוח תקיפות האב, שיהיה לו מורא אב, והלוואי ונתעורר לתשובה שלימה מתוך אהבת ה' ויראת הרוממות אמן.

*אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל שנים עשר אלף חלוצי צבא

ונראה פשוט שבני אפרים התיירו לעצמם לא להילחם בגלל החשד, למרות ציווי ה' שמכל שבט ימסרו אלף, כי הבינו שאם התורה מרבה את שבט לוי חייב אחד השבטים לרדת מהמלחמה, ושבט רגיל לא יכול לרדת כי כתוב אלף למטה אלף למטה.

אלא שאצל בני יוסף מספיק שיצאו ממנשה, כי יוסף הוא אבי ושורש 2 השבטים שבתחילה הוא היה שבט אחד מתוך 12 השבטים, ואכן רק כך יוצא שמכל השבטים יצאו אלף, וביחד יצא 12 אלף.

כתב רש"י שמה שכתוב "לכל מטות ישראל" בא לרבות שבט לוי, ומקשה התרומת הדשן בביאורי מהרא"י שאם כן יש 13 שבטים והיה אמור להיות 13 אלף??

ותירץ שבט אפרים לא רצו להילחם כי יהושע בן נון היה משבטם והוא אמור להנהיג אחרי משה רבינו, והיות ומיתת משה הייתה תלויה במלחמת מדין, לכן לא רצו בני אפרים להילחם שלא יחשדו בהם שהם שמחים בפטירת משה והם נלחמים בכדי לזרז מיתתו ולהקדים הכתרת יהושע בן נון, ולכן באו שבט לוי והשלימו את ה-12 אלף במקום שבט אפרים.

על כל פנים נלמד מזה עד כמה חשוב שלא יהיה חשד בנו ושנהיה נקיים מאלוקים ומאדם, ואכן בסיום הפרשה צעק משה על בני גד ובני ראובן שהחשידו עצמם על כלל ישראל שאולי הם מנסים לחמוק מהחובה להילחם על כיבוש ארץ ישראל ולכן הם באו בבקשה לקבל נחלה בחוץ לארץ, ולמרות שהם באמת לא התכוונו להתפטר מהחובה לצאת להילחם כמו כולם על ארץ ישראל, בכל זאת בדיבורם הראשון היה מקום לחשד, ומשה רבינו כעס שהיה להם ללמוד משבט אפרים שבגלל החשד לא יצאו להילחם במדיין.

ולכן לא מספיק שאני יודע שהמכשירים שלי מוגנים ונקיים באמת מסכנות רוחניות, אלא עלינו לדאוג שכל מי שיראה מיד ידע בוודאות שזה מכשיר נקי ומוגן עם חותמת מקורית, והיות שחלק מהמכשירים

וְטָהַר לְבָבוֹ - מִטּוֹת

המוגנים עדיין שייך בהם נפילות למעוניין בכך, ואכן ישנם צבועים המציגים שיש להם הגנה אבל הם כבר מצאו דרך לעשות תועבות דרך פרצות שונות ומשונות, ולכן עדיף עד כמה ששייך שלא יראו אחרים את המכשירים המוגנים ששייך לחטוא בהם.

וישלח אותם משה אלף למטה אותם ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא

והעידו לטובת המדנים שהמדנים לא גנבו את יוסף.

ולפי זה אכן היה קושי עצום למדנים למכור את יוסף במצרים, ולמה בכל זאת הורידו אותו מישראל למצרים ומכרו אותו למצרים ולא החזירו אותו לאביו תמורת תשלום הגון כפי שהבטיח להם יוסף??

ויתכן לתרץ על פי הגמרא שהביא רש"י בפרשת מקץ וזה לשונו: פוטי פרע - הוא פוטיפר ונקרא פוטי פרע על שנסתרס מאליו לפי שחמד את יוסף למשכב זכר (סוטה יג):

ולכן המדנים היו טמאים מלאים בזדון ובמחשבות של טומאה בלי גבולות, ומאז תקופת יוסף ועד זמן המלחמה של עם ישראל במדיין הם היו טמאים ורשעים שלא היה איכפת להם לטמאות צדיקים כיוסף וצדיקים כעם ישראל שידעו שהם קדושים וטהורים ולטמאות אותם בטומאה חמורה בגלל אינטרסים ורצונות שפלים.

ואכן למרות שהמדנים ראו את יוסף הקדוש והטהור שהבור שהיה מלא בנחשים ועקרבים לא פגעו בו לרעה מרוב קדושתו שראו על פניו, בכל זאת במזימת רשע טמאה מכרו אותו המדנים דווקא לפוטיפר שהיה שר עשיר שישלם להם סכום הגון ובעצם הם מסרו אותו לאבדון רוחני לטומאה איומה במצרים ערוות הארץ ולרשע טמא נורא ואיום.

ואילו יוסף היה נטמא לא היה זכר לפנחס הצדיק, ולא היה הכנה טובה לעם ישראל כפי שהכין יוסף בקדושתו את גלות מצרים שגם לאחר 210 שנים ישארו 600 אלף יהודים אוהבי ה' והולכים אחריו במדבר בארץ לא זרועה בהתחייבות להיות דבוקים בה' ולבטוח בו, ולבטוח שיהיו נאמנים לעבודתו יתברך, ואפשר שלכל מה שכתבתי או עכ"פ לחלק מהדברים בוודאי כיוונתי ב"ה לדברי הגור אריה.

רש"י על פי הגמרא בסוטה מג' שואל מדוע נשלח פנחס ולא נשלח אלעזר אביו?? ותירץ שפנחס הלך בכדי לנקום את נקמת יוסף הצדיק שהיה אבי אמו, שנאמר "והמדנים מכרו את יוסף" - למצרים.

והט"ז בספרו **דברי דוד** שואל וכי מה משנה למי מכרוהו המדיינים, הרי הם היו חלק משרשרת המכירה של יוסף?? ומה סיבה לנקום בהם??

ומתוך הט"ז שהמדיינים לא רצו להביאו למדינתם כי ראו שהוא חכם מאוד ופחדו שישתלט להם על המדינה, לכן הם מכרו אותו דווקא למצרים כי במצרים יש חוק שעבד לא יכול לעלות לגדולה ולמלוך.

וקצת התקשתי בפירושו שהרי בפשטות השיירה המדיינית שעברה בדרך הייתה מורכבת מפשוטי עם, ולמה שפשוטי העם יתקנאו ביוסף שיהיה מלכם, הרי ממילא הוא לא מזיק להם ולא פגוע במעמדם, ואדרבא אולי בחוכמתו רק יועיל להם לשלטון טוב יותר??

וראיתי הסבר שהטענה על המדיינים הייתה שלא החזירו את יוסף חזרה לאביו למרות שהבטיח להם שאביו ישלם להם שכר רב תמורת שחרורו.

וגם בהסבר זה התקשתי שאולי לא האמינו לו שאביו ישלם עליו ממון רב, ואולי אין לאביו כסף רק הוא משקר כי רוצה שאביו ילחם לשחררו ועדיף להם למוכרו למצרים אפילו בפחות ממה שהבטיח להם יוסף שיקבלו מאביו, כי עדיף קצת כסף ובטוח מממון רב ולא בטוח, ומה אם כן התביעה המיוחדת עליהם??

והנה בפרשת וישב יש לכאורה סתירת הפסוקים בנוגע לשאלה מי מכר את יוסף למצרים האם הישמעאלים או המדנים, **ובריב"א והחזקוני** מתרצים שהמדנים מכרו את יוסף והישמעאלים עזרו להם במכירה דהיינו על ידי עדות הישמעאלים, כי כשראה פוטיפר שהיו מדיינים כושים מוכרים תינוק יפה כיוסף תמה ואמר **גרמני - בהיר מוכר כושי ואין כושי מוכר בהיר** אמר ודאי גנבוהו, ולכן באו הישמעאלים

**ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן חוות יאיר

ולמרות שכתוב בן מנשה יאיר לא היה משבט מנשה אלא משבט יהודה כדברי הראשונים

וכתב רש"י ויקרא אתהן חוות יאיר - לפי שלא היו ליאיר בנים לכן קראם בשמו לזכרון:

וטהר לבנו - מיטות

ואולי להיחלם באופן יחידי מול האמורי העזים והחזקים היו צריכים להיות חזקים בגשמיות וברוחניות, וזה מתאים לדברי החזקוני על הפסוק **"ויקרא אתהן חות יאיר"** - לפי שנהרג במלחמת עי נכתב כאן שעשה כך לפני כבוש הארץ, וקראן על שמו להזכיר עליהם שם בגבורתו.

ומצאתי שיש פירוש קדמון לדברי הימים המיוחס לתלמיד רס"ג פפד"מ תרלד' עמ' 12. **שבימי יוסף הצדיק** מכיר בן מנשה נכדו של יוסף כבש את גלעד, ויאיר מיוצא חלצו הלך באותו זמן וכבש את חוות יאיר, ולאחר מכן גשור וארם לקחו מידם חבלי ארץ אלו, וחשקו בני מכיר ויאיר שהאריך ימים לחזור ולכבושם, והסכים להם משה ונתן להם חבלי ארץ אלו, כי כבשוהם קודם.

על כל פנים יש כאן מסר עצום הנה גיבור עצום שהיחידים שנלחמו נגד האמורי ונצחם, ועשה לו שם על גבורותו בקראו לבנו חוות יאיר כי לא היה לו בנים וזה היה לו יד ושם, אבל מסר עצום יותר עשה במותו כדברי **החזקוני** שדווקא הגיבור הגדול יאיר היה הראשון שמת במלחמה הראשונה בארץ ישראל על העיר העי, וזאת למרות שהיה גיבור ולמרות שהיה צדיק גדול וכדברי רבותינו על הפסוק **ביהושע ז' ה'** ויכו 36 איש, שיש כ הדמיון, ולמה?? כי לא היו 36 אלא נהרג **יאיר בן מנשה ששקול כשלשים וששה איש והוא רובה של סנהדרין**, ולמרות שנלחם יחד עם 3000 אלפים שהיו עמו, ובכל זאת רק הוא מת לדעת רבותינו.

זזה לימד את עם ישראל, שארץ ישראל לא כוח הגבורה מנצח בה, ולא דרך הטבע, אלא הצדקות והזכות המעשים טובים, כי הגיבור הגדול המפורסם לשם ולתפארת בארץ בעל חוות יאיר, מת חלל ראשון בארץ ישראל חלל חרב האויב במלחמה הראשונה בארץ ישראל בגלל חטא שהכתים וקטרג על עם ישראל.

ולימוד השכל זה חשוב מאוד ליושבי ארץ ישראל בכל הדורות ובפרט בדורנו שעדיין אין רוב עם ישראל יראים ועובדי ה', שחייבים לזכור שאין לנו יכולת להתקיים בארץ ישראל בכוח הגבורה ובדרך הטבע, אלא אך ורק סייעתא דשמיא בזכות תורה ומעשים טובים וזיכוי עם ישראל עד כמה שאפשר.

והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים

ובעצם ראיתי במדרש שהקב"ה אמר למשה אתה השוותה אותם לרשעים **לך ותשתטח על קברי אבותם ובקש סליחה**, עוד ראיתי **בילקוט ראובני** שבגלל זה נעשה בן בנו עבד לעבודה זרה - מיכה.

חזקוני אבן עזרא ורמב"ן, אלא אמו הייתה בת מכיר בן מנשה, והתייחס על שם אמו, כי לקח נחלתו עמהם כדברי **הרמב"ן**.

ואם תשאל הכיצד לקח נחלה מעבר הירדן מזרחה, שהיא נחלת שבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה, והרי הוא משבט יהודה?? על כך עונים הראשונים שרק ארץ ישראל שהייתה ארץ כנען היא המתחלקת לשבטים ולפי גורל ולפי בית אב, אבל ארץ סיחון ועוג הייתה של האמורי וחבל ארץ זו לא נתחלקה בין השבטים.

(אומנם **האבן עזרא** מסיים כי יש אמורי בארץ כנען והוא היה התקיף מכל שבעה גוים - וצ"ע כוונת סיום דבריו, וכי שטח האמורי שבתוך ארץ ישראל גם לא נתחלקה בין השבטים??).

ויש לתמוה, וכי שבט יהודה הסכים להפסיד את חלקו של יאיר בארץ ישראל?? **ואולי** לא הפסידו בני יהודה חלקם כי עבר הירדן למרות שביקשוהו בני גד ובני ראובן וחצי שבט המנשה, והם קיבלו נחלתם זו במקום לקבל חלק בארץ ישראל, בכל זאת ליחידים היה רשות לכבוש בעבר הירדן ולרשת לעצמם, והסיבה לכך כי בני האמורי שהיו הירדן היו חזקים והתקיפים מכל ז' האומות.

ואכן אולי לכן לא הפסידו בני יהודה חלק בנחלתם בארץ ישראל בגין כיבושו של יאיר, כי הבינו שמחמת הקושי הגדול לכבוש את האמורי כפי שנוכחו לראות בארץ ישראל וכדברי **האבן עזרא** שהאמורי הם החזקים ביותר מכל 7 מלכי כנען, לכן יאיר כביכול זכה מההפקר ולא הפסיד נחלה לבני שבטו.

ואומנם מה שלא נלחמו שבטים שלמים לכבוש נחלות כביכול מההפקר, יתכן שרוב השטחים נכבשו על ידי משה וכל השבטים כשנלחמו נגד סיחון ועוג, (ומה שכבשו המרגלים ששלח משה אחרי מלחמת סיחון ולפני מלחמת עוג כתב **האברבנאל** כא' לג' **שהמרגלים כבשו בקלות כי נשארו רק נשים וטף**, או לדעת רב **שמואל בר חופני בפי' שני** שצבא משה בא וכבש). ואכן מה שנלחמו יחד נהפך לנחלת כלל עם ישראל, ובני גד ובני ראובן וחצי שבט המנשה ביקשו שיקבלו חלק זה לנחלה במקום נחלה בארץ ישראל.

אומנם יתכן ונשארו מעט שטחים שאותם כמה יחידים שקדמו זכו בהם, וזמן הכיבוש היחידי היה לזמן קצר כי כתוב שמשה ועם ישראל לא השאירו שריד לסיחון ועוג ולעמם, והסבר זה מתאים לדעת **הרלב"ג** שכתב שכיבוש יאיר היה בעת מלחמת סיחון ועוג, ויל"ע.

הקשה הגאון רבי אליהו פרידלנדר שליט"א, מנהל **ת"ת תורת אמת בני ברק ומחבר ספרים חשובים**, האם אכן משה רבינו סתם ובטעות צעק על בני גד ובני ראובן, ודיבר עמם קשות בחינם?

וְטָהַר לְבָנוֹ - מִטּוֹת

וְהָנָה בעל העקידה כתב (וחולק על האברבנאל) שתחילה בני גד וראובן באמת לא התכוונו להילחם, ואם כן לא טעה משה רבינו בגערה שגער בהם, אבל מדברי המדרשים משמע שלא שינו את כוונתם וכדברי האברבנאל.

וַיִּתְּנָן עוד שמשה כעס עליהם כי בתחילה היה אמור להיות הגרלה על 12 חלקים בארץ ישראל, ואילו השטחים של סיחון ועוג שכבשו בחוצה לארץ היה אמור להתחלק בשווה ל-12 השבטים למקניהם, כפי שמופיע בגמרא קידושין ס"א.

וַיִּקַּח בגלל בקשתם השתנה כביכול החלוקה הטבעית, וכפי שכתוב מפורש במסעי שבסוף לאחר שבני גד וראובן קיבלו נחלתם בחו"ל לכן התחלקה הארץ רק ל-9 וחצי. ועי' עוד מה שכתבתי בעניין בסוף פרשת מסעי.

וְאוֹלֵי עצם שינוי כביכול של רצון ה', גרם למשה לכעוס עליהם, אך עדיין צריך עיון ההשוואה למרגלים, האם בגלל שגם המרגלים כביכול שינו רצון ה' שעם ישראל יכנסו לארץ ישראל מיד?! וזה קצת קשה שהרי המרגלים גם דברו כפירה ומרדו במלכות ה' וזלזלו בכוח ה', ודברו לשון הרע על ארץ ישראל, ואין השוואה כמעט למה שפעלו בני גד ובני ראובן בשינוי החלוקה.

וַיִּתְּנָן עוד, שהיות ובני גד ובני ראובן המציאו שהמקום הזה מקום טוב יותר מארץ ישראל לבהמות, למרות שראו את עוצמת גידולי ארץ ישראל הענקיים מעל דרך הטבע, וגם כפי שהוכיח החברותא היקר במנחת חינוך הרב אלדר נתנזון שליט"א, שלשלמה היה 160,000 סוסים, ובכל זאת היה אוכל בשפע בימי שלמה לו ולעבדיו ולכל סוסיו וכמובן לכל עם ישראל. (ובדוחק אפשר לדחות שהנציבים שמינה שלמה הם דאגו להביא מחו"ל את כל המאכל הרב מידי יום). והמצאה זו דומה להמצאת המרגלים, שטענו שארץ ישראל לא טובה והמדבר עדיף עליה.

וַשְׂמָא, עצם דיבורם זה שלמקנה טוב יותר ארץ סיחון ועוג עוד יותר מארץ ישראל, בכך הם פגמו וגרמו לאובדן סגולת ארץ ישראל שהייתה טובה יותר גם למקנה הרב, וכפי שהמרגלים בדיבורם הזיקו לעם ישראל שנשאר 40 שנה במדבר (ואולי יש מקום לחלק בין נזק לעם ישראל ובין לפגום בסגולת ארץ ישראל) ועל זה ולכן כעס עליהם משה, ולכן הם גלו ראשונים מכל השבטים.

וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרֶגוּ בַחֲרֹב: לִבָּן

וְהָיָה לבן יכול להגיד לעצמו די עם חיי הקודמים הרעים מעתה אהיה צדיק ונביא וישר דרך ואהיה מאבות האומה היהודית למרות שאני גוי, וככה יכל לתקן את הגויים כבעל תשובה שמכיר את עולם התאוות ויודע להדריך איך לצאת מזה,

וּבְכַל זאת כפי שכתבתי בפרשת בלק בגלל הגאווה שהייתה בו למרות שכבר זכה ליראת שמים והכרה בבורא עולם, בכל זאת הוא התייצב בדרך לא טובה והדרדר לנבזות ולתאוות ולהחטיא את עם ישראל כי הגאווה מביאה את האדם לדרך עקומה ורעה.

וּלְפִיז', מובן שהרגו את בלעם ע"י ששמו את הציץ מתחתו כשהוא עף באוויר ומכוח הציץ הוא

וַיִּתְּנָן שיש כאן מידה כנגד מידה, בכך שלא הבין כוונתם וכעס אליהם כך שנאלצו לפרט ולהסביר כוונתם שלא יהיה אי הבנות אלא הכל יהיה ברור כתנאי בני גד ובני ראובן, בלי מקום לטעויות, כך קרה למשה רבינו שנתן מסר לנכדו באופן לא חד וברור, ומזה יצאה תקלה עצומה ונוראה.

כַּמּוּבָא בגמרא בבא בתרא ק"י שנכדו יונתן השכיר את עצמו לעבודה זרה, בטענה שכך מקובלני מבית אבי אבא, לעולם ישכיר אדם עצמו לע"ז ואל יצטרך לבריות, ויונתן טעה שסבר שמשה רבינו סבו התכווין לע"ז ממש, וממש לא לזה התכווין משה רבינו, אלא כוונתו ע"ז - עבודה זרה לו, כפי שאמר רב לרב כהנא פשוט נבילה בשוק והשתכר מזה, ואל תאמר אדם חשוב אני ובזיון הוא לי.

וַיִּתְּנָן שמשה רבינו רמז כאן שחטא המרגלים היה גם בדיבור לא חד וברור, "תרבות אנשים חטאים" - שאם היו המרגלים באים דבר ראשון ישירות למשה רבינו בפרטיות ומלבנים עמו את מה שראו בארץ ישראל, על המשונה שבה, פירות ענקיים, אנשים גבוהים, וארץ אוכלת יושביה, יתכן שמשה רבינו היה מסביר להם שזה כמו דיבור לא ברור שאפשר להבינו לחיובי ולשלילי, והיה מחדד להם שכל מה שראו ה לטובת עם ישראל, ולשבחה של ארץ ישראל וחלילה לא לגנותה.

וַיִּתְּנָן שמשה רבינו היה מצליח לשכנעם לא לדבר רעה, אבל הם העדיפו לנצל את הראיה הלא חדה לרעה ומזה יצא הרס לעם ישראל.

וּלְכַן כעס משה על בני גד וראובן, שממשיכים הם בתרבות הרעה להציג לעם דברים לא ברורים שעלולים להתפרש לשלילה כפי שאבותיהם עצמם כשלו ונפלו בפרשות רעה ומעוותת, וכמדויק בלשוננו הטהור של רש"י על הפסוק "למה תניאון את לב העם", וכתב: תניאון - תסירו ותמניעו לבם מעבור, שיהיו סבורים שאתם יראים לעבור מפני המלחמה.

וּבְכַל זאת על משה הקב"ה הקפיד למה השווה אותם למרגלים, כי אבותם של בני גד ובני ראובן לא היו המרגלים, אלא העם שהוטעו ובכו כי האמינו לדברי המרגלים, ועל ההשוואה לייחס את בניהם למרגלים על זה היה החובה על משה לבקש מאבותיהם סליחה, על הפגיעה בכבוד האבות.

הַגְּמָרָא סנהדרין קה' כותבת שלבן זה בלעם, ולפי"ז מובן להפליא שה' נתן ללבן להיות נביאם של העכו"ם בלי שיטענו הגויים נגד בחירה באדם בעל תאוות ורשע, כי לבן זכה לסדרת חינוך לחיות עם יעקב אבינו 22 שנים.

וּלְרֵאוּת את הפלא העצום של "עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי", ללמוד מיעקב את הישרות ואת סוד ההצלחה והעשירות שמגיעה לאדם הישר והצדיק מול הפסדיו הרבים, שהרי הפסיד רכושו כשיעקב נפרד ממנו.

וְגַם לבן ראה שדרכו הרעה לא הביאה לו כלל תועלת ורק דרך צדיקים צלחה, ולאחר מכן זכה לנבואה כשה' הזהיר אותו לא לפגוע ביעקב,

וטהר לבנו - מיטות

והיות ולבן עצמו החטיא את ישראל בבנות מואב – הוא כביכול הפר את הברית שעם ישראל לא יקח נשים זרות, לכן יצף ה' – הציץ שיש בו שם ה' הפילו ממעופתו על החרב למטה שימות כפי שגזר בעצמו על הרס המשפחה היהודית.

נפל על חרב שהכינו למטה, כי זה צורת המוות שמגיעה לבלעם כפי שהוא עצמו אמר ליעקב, כשנפרד ממנו בברית, בראשית לא' מט' "והמצפה אשר אמר יצף ה' ביני ובינך אם תקח נשים על בנותי".

ההבדל בין משה ויהושע כלפי מלחמה שאמורה לקצרת את חייהם העונש של יהושע שלא הזדרז כמשה.

והתשובה היא, שמה שרשב"י היה אנוס מלקיים לא נחשב שלא קיים, וזה לשונו (של הרב פעלים) "לא נחשב על זה ביטול, ולא יקרא עליהם שם ביטול, וכמ"ש שבת הותרה גבי חולה שיש בו סכנה דאין המלאכות שעושים לו נחשבים חלול, דאין כאן שם חלול כלל, אלא נחשב דבר המותר" – אגב יש לעיין כלפי רבי אלעזר האם גם הוא נחשב לאנוס, כי הוא לא דיבר נגד מלכות רומא?

ובעצם כך העיד רבי עקיבא רבו של רשב"י ברכות סא' שכל ימי השתוקקתי לקיים את המצווה למות על קידוש ה', ואיך העיד כן, הרי 40 שנה בתחילת ימיו היה שונא ת"ח וכו'?? אלא כל השנים שהיה כאנוס לא נחשבים.

ועוד יש ליישב, שהקב"ה מכין את ההנהגה מלידה, וגם הימים הפשוטים לכאורה הם חלק מבניית העתיד הטוב, ואולי כל בעל תשובה הקב"ה הכין צעדיו לתשובה מאז לידתו, ואולי גם גר כן, למרות שנחשב כתינוק שנולד מחדש, בכל זאת מרגע לידתו הישנה כבר הוכן התשתית שיתגיייר וילד מחדש, כפי שאומרים שכל נשמות הגרים היו במתן תורה.

ולהמתיק הסיבה מדוע יהושע התעכב במלחמת המלכים, יתכן כי מלחמת לא' מלכים קשה יותר מפרעה, וזאת למרות שפרעה היה מלך אחד אבל פרעה היה מלך עוצמתי ראש לאימפריה ענקית ששלטה בהרבה יותר אנשים מאשר כל אנשי הלא' מלכים מלכי כנען.

בכל זאת היה קושי גדול יותר בלא' מלכים, וכפי שכתבתי בפרשת שלח, על הפסוק "מבלתי יכלת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר".

שהקשה מרן ראש הישיבה רשכבה"ג זצ"ל הקשה על מה שכתב רש"י שהגויים יטענו שהקב"ה ניצח את פרעה אבל כנגד ה31 מלכים אין להקב"ה כוח, הלוא הרי הטביעה בים או דבר שאלו ניסים מעל הטבע מה לי אחד מה לי מאה??

ואולי כוח הקטרוג עצום כשיש 31 מלכים, כי אז אולי יש בכל עם זכות טובה שונה ממלכות אחרת, ואם בקריעת ים סוף היה קטרוג עצום על היהודים בטענה: הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, כ"ש כיש 31 מלכים עם מנהגים שונים, שאולי יש בהם מנהגים טובים.

כתוב במדרש רבה כב' ו' אמרו רבותינו: כתוב ביהושע פרק א' "כאשר הייתי עם משה אהיה עמך", ואם כן היה צריך יהושע לחיות 120 שנה כמשה רבינו, ולמה נתקצרו שנותיו י' שנים, שהרי יהושע נפטר בגיל 110?

אלא, שבשעה שאמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך", ואע"פ שהתבשר שמותו תלוי בנקמה במדין, בכל זאת משה רבינו לא איחר הדבר אלא הזדרז לנקום במדין.

אבל יהושע כשבא להילחם עם 31 מלכי כנען, אמר אם אני הורגם מיד אני מת, כפי שמשה נלחם במדין ומת, מה עשה התחיל מעכב מלחמתם שנאמר (שם יא) "ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה".

אמר לו הקב"ה היות וכך עשית, הריני מקצר שנותיך ב10 שנים, ועל זה אמר שלמה משלי יט' "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום".

ולכאורה קשה שהרי הנהגת משה הייתה וכן של יהושע הייתה פחותה מ120 שנה??

ואולי משה מתחילה שנולד שכינה הייתה עמו שנתמלא הבית אורה, אבל כלפי יהושע לא מצאנו כן, וגם בפשטות רק כשהגדיל החליט לעזור ולשמש למשה רבינו?

אלא מכאן ראייה שכל השנים הקודמות לתפקיד נחשבים כמו סוף התפקיד כשהוא נברר לעיקר חייו.

שאם יום אחרון קובע ככתוב "שוב יום אחד לפני מותך" – אבות ב' י', כ"ש שנות חיים ארוכים בסוף החיים בתפקיד ובעבודה רוחנית נחשב כל החיים כאילו עשאן מתחילה.

וכפי שמובא שו"ת רב פעלים חלק א' יורה דעה נ"ה שרשב"י עצמו העיד על עצמו באידרא "כל ימי לא בטילנא תלת סעודתו דשבתא", ואיך העיד רשב"י כן, הרי כל ה13 שנה שהיה במערה לא אכל 3 סעודות – וכי חרובים או תמרים נחשבים לסעודת שבת?? וגם איך קיים מצוות אכילת מצה בליל פסח ושאר דברים שצריכים פת??

וַיִּתֶּן לָנוּ - מִטּוֹת

בלילה, - סנהדרין מד', ולא באנשי החיל הלוחמים והמתפללים כנגדם כפי שהיה לכאורה אצל משה.

ואולי יהושע ידע שאחרי מותו יהיה נפילה רוחנית בעם ישראל, לעומת מצבו הרוחני המושלם של ישראל בזמנו, לכן חפץ יהושע לעכב מיתתו, כך עם ישראל ירוויחו עוד שנות תורה וקדושה מושלמים.

עם ישראל היו תלמידי תלמידיו של משה – למה לא תלמידים ממש?

ולפי? משמע שהחזרה של הלימוד זה עיקר חשוב בלימוד הרב עם תלמידיו, שלכן לא נחשבו עם ישראל לתלמידיו של משה רבינו, אלא לתלמידי תלמידיו, כי את החזרות עשו עם תלמידי משה רבינו, שהם אהרן ובניו וזקני ישראל ששמעו לפחות פעמיים ממש רבינו בעצמו.

אך עדיין צריך להבין מדוע משה לא חזר על תלמודו גם עם כלל עם ישראל??

ויתכן שעצם הדבר שהרב מחנך תלמידים שחזר עמם שהם יחזרו עם תלמידיו זה גם משובח ביותר כי כך נמשך שרשרת הלימוד.

וכהשלמה למאמר זה, ציין לי תלמידי החשוב משה אוהיון נ"ו מכיתה ח' תורת אמת בני ברק, שידוע הביטוי "מילא כרסו בש"ס ופוסקים", ותמוה מה הקשר לכרס, הרי הלימוד במוח הוא בראש או בלב??

אלא טמון כאן רעיון, שכמו שכרס מלאה יש לה הרגשת שובע, אבל לאחר זמן מעורר הרעב וחייבים לחזור ולמלאותה, כך הלימוד צריך לחזור כל הזמן, וזה עיקר מעלת הלימוד, שחוזרים על הלימוד, וישר כוח גדול לו.

ובפרשת דברים, מובא **במדרש** א' ח' שהקב"ה ביקש ממש רבינו שהוא בעצמו יחזור שוב לעם ישראל כולו על כל התורה, ואם כן בסוף חיי משה רבינו כל עם ישראל הפכו לתלמידיו ממש.

הקנאה והתאוה מוציאים את האדם מן העולם

ממנו, וה' לטובת עם ישראל ישנה כל מצב לטובת עם ישראל כפי שלא זעם באותם ימים שביקש בלעם לקלל.

כ"ב ראיתי קמצנים שמסתפקים במועט ובכ"ז הם קמצנים גם לאחרים. ויתכן שזה כלול בפסוק "צדיק אוכל לשובע נפשו", דהיינו אוכל קצת וטוב לו, וממילא עינו טובה גם לאחרים, אבל "בטן רשעים תחסר", שהוא קמצן ואוכל קצת בגלל הקמצנות ונשאר רעב, ורע לו, ולכן הוא רע לאחרים - שלא מסכים שיהיה טוב לאחרים.

וידבר ה' אל משה, נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמך

ישראל ילחמו וינקמו, כל 600,000 מבן 20 שנה ומעלה?? וגם הקושייה המפורסמת שה' אמר נקמת בני ישראל, ואילו משה אמר נקמת ה'??

והש"ך שואל חלק מהשאלות, והביא לענות על חלקם ע"פ **מדרש** (ילקוט רמז תשפ"ה) "וידבר ה' אל משה", שה' דיבר עם משה בלשון קשה, כי משה לא מחה ונלחם יחד עם כל השבטים נגד שבט אחד - שבט שמעון, וטען לו הקב"ה הרי בעגל לקחת שבט לוי אחד נגד כל השבטים, למה כאן להיפך לא פעלת??

ויתכן עוד שהגויים יטענו שכוח ה' חזק רק כנגד ע"ז אחד ולא כנגד 31 כוחות של ע"ז, כי כל עם עבד עבודה זרה וכוחות טומאה שונים, ולא בגלל ריבוי האנשים.

ולכן מלחמת לא' מלכים תלוי הרבה ביהושע עצמו שהיה עליו ללון קודם שיצא לקרב לשקוע בעומקה של הלכה כפי שנמסר לו בעת פגישתו עם המלאך שהחרב הייתה שלופה בידו על ביטול תורה

על הפסוק "ויצאו משה ואלעזר הכהן ונשיאי העדה לקראתם", כותב המדרש כב' ד': להודיע ענותנותו ושבחו של משה שהיו כלם תלמידי תלמידיו:

ומדויק במדרש שיש 2 חלקים, שבחו שאפילו תלמידי תלמידיו לא לקחו, וענותו שיצא לקראתם בעצמו.

ולכאורה צריך להבין מדוע נחשבו תלמידי תלמידיו, ולא תלמידיו ממש? ויתכן שהיות ומשה אכן לימד כל לימוד 4 פעמים אבל למעשה הוא בעצמו לא חזר על כל לימוד עם עם ישראל, ולכן לא נחשבו לתלמידיו.

כמוכא בגמרא עירובין נד' ב', סדר משנה כיצד - איך משה רבנו היה לימד את עם ישראל את התורה?? מפרטת הגמרא: משה למד מפי הגבורה (הקב"ה), נכנס אהרון ושנה לו משה פרקו (משה לימד את התורה לאהרן), כשסיים ללמוד עבר אהרן והתיישב לשמאלו של משה, ואז נכנסו בניו של אהרן ומשה לימד אותם תורה, כשסיים עברו בניו מקום, אלעזר ישב לימין משה ואילו איתמר ישב לשמאל אהרן, נכנסו הזקנים ולימד אותם משה, עברו הזקנים הצידה, נכנס כל העם ומשה לימד אותם תורה.

נמצא שאהרן שמע ממש 4 פעמים, ובניו 3 והזקנים 2, וכל העם 1, ולאחר מכן, משה הלך ואהרון לימד את כולם, ואחר כך בניו לימדו ואחר כך הזקנים לימדו, כך יצא שכל אחד שמע אותם דברים שאמר הקב"ה למשה 4 פעמים.

אפשר להוכיח זאת גם ממה שבלעם בא לבקש שכרו מבלק על שנהרגו בעצתו הרעה 24 אלף מישראל, ופלא איך לבלעם לא פחד שאז עם ישראל ינקמו בו ויהרגו אותו. הרי ראה שכוח הרוחני של ישראל גובר על כוחו, שה' מגן בעדם, שאפי' לא זעם באותם ימים שבא לקלל?

אלא תאוות הממון עצומה ביותר שחישב כל מיני פטנטים להינצל כמו לעוף באויר הוא ומלכי מדיין, למרות שבשכל הישר היה מבין שכוחו של משה עצום

ובפסוקים הבאים כתוב "וידבר משה אל העם לאמר, החלצו מאתכם אנשים לצבא לתת נקמת ה' במדיין: אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא".

מקשה תלמידי היקר אברהם לוי נ"ו מספר קושיות, וכיוון לשאלות המפורשים, א. בפשטות משמע שה' ציווה את משה לנקום במדיין, ומדוע משה לא הלך בעצמו ושלח את עם ישראל? הרי משה לבדו יצא להילחם נגד עוג

ב. למה היו צריכים כל כך הרבה!! 1000 מכל שבט, ואם צריך להילחם בדרך הטבע או בתור נקמה אז שכל עם

וטהר לבנו - מיטות

אבל טענה חדשה של **תלמידי היקר אברהם ליון** פותרת זאת, שטען שלכאורה אסור למשה לנקום בעצמו במדין מדין הכרת הטוב, שהרי היה גר במדין, וגם התחתן עם מדיינית - **בעלי התוספות והריב"א והחזקוני, ואולי לכן קודם ה' רימו זאת במסר 'צורר המדיינית אחותם'.**

לכן הבין משה בכוונת ה' שאין הכוונה כפשוטו שהוא עצמו ינקום, ובפרט שיש דיוק שכתוב **"נקם"** בלי וואו, שהכוונה כמו שכתב הש"ך שזה תרעומת ולא ציווי, אבל למעשה וכפי שכתב הש"ך בסופו של דבר כשהרגו את בנות מדין בפני משה ובציווי האישי זה נחשב שהוא עצמו נקם, וממילא מתקיים גם הקריאה **"נקום"**.

ובקשר לשאלה מדוע אלף מכל שבט אולי זה קשור לכתוב **בקהלת** (כח) "אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי", דהיינו שאחד מאלף זה ביטוי לדבר נדיר, וכאן כתוב ששרי הצבא האחראים על כל חיילי השבט העידו **"שאיש לא נפקד"** דהיינו שלא היה אפילו אחד מאלף שבכל שבט שחטא בזמן המלחמה, וזה שימש כפרה על עם ישראל שחטאו בבנות מואב ומדין.

ואומנם לא כל עם ישראל נשלח, כי הייתה סכנה רוחנית שאולי בכל עם ישראל יהיה אחד שיצרו יפתנו, וכאן היה צורך לתקן ב100 אחוז הצלחה של קדושה, לכן נשלחו רק צדיקים ויראי שמים.

"הבאים" מצבא המלחמה או "היוצאים" – ועד כמה יש לתקן מה שביישת יהודי!!

לנקום במדין גם בפני משה רבינו כאמור קודם בדברי הש"ך, על כן כינה אותם משה **"עם הצבא"**, שאכן הם עשו שליחות מושלמת נקמה מושלמת עבור כל העם, כי באמת כל העם היה צריך לנקום רק בגלל הסכנה הנפילה ביראת שמים לכן נשלחו רק האלף לכל שבט.

ואומנם עדיין הקב"ה קרא להם **"היוצאים למלחמה"** – כי עדיין נשאר ללוחמים עוד ניסיון קשה במלחמת היצר ובנקמה במדין, שהלוחמים הצדיקים יודו בקול שחטאו באונס גמור בהרהורי עבירה, וזה ביזיון עצום לצדיקים מופלגים, אבל הם התגברו על יצרם וביזוי עצמם לכפרה, וזה גם מכפר על שבני ישראל התבזו ונפערו לעשות צרכיהם לבעל פעור וכמתואר בגמרא.

כמו כן היות והלוחמים ביישו את עם ישראל שהביאו את הבנות שהכירו מי חטא בהן – **רש"י פסוק יז, ושיראו** מה חטא גורם שבשביל זאת מתו 24 אלף, למרות שכוונתם הייתה לטובה בכל זאת עליהם לבייש עצמם ולתקן גם מה שמבייש אותם מאוד ברבים, ולכן כל הלוחמים הודו יחד שחטאו בהרהור עבירה.

ובאופן שיש גם קדושה וגם שלימות המידות, זה שלימות המעשה, ולכן כאן גם בלי שאלה לקח משה את כלי הזהב שמשמשים במקומות צנועים, והמיסם כדברי המשך חוכמה, כי זה סימל את שלימות הנקמה והמלחמה של הצדיקים שיצאו למלחמה, ולכן הזהב שימש לזיכרון לבני ישראל באוהל מועד.

ואולי טמון כאן עצת הנביא לעזי פנים ומרדנים, המובא בפ"ג י' בישעיהו.

בתאוות הממון, ולא נהיה כקרח ועדתו שהדביקו את עם ישראל בתאוות השררה והכבוד.

ואולי לכן כתוב בפסוק כג' שאם לא יעשו כן הרי הם חוטאים לה', ושואל מרן זצ"ל למה חטא הרי לא יקבלו נחלה? ומה פשר "החטאת אשר תמצא אתכם"??

ואולי הכוונה, שלמרות שיצאו וינחילו אבל ידביקו את עם ישראל בתאוות ממון, ולא להיפך, אזי תמצא חטאתם שאין עבירה מיידית אבל היא צומחת ומתפרצת בעתיד.

ולכן טוען הש"ך (ולפי הבנתי יש כאן 3 שלבים), א. מה שהקב"ה אמר למשה **"נקום"** וכתוב **"נקם"** בלי וואו, שמשמעותו כמו לשון עבר, וזה בא ללמד שזה לא ציווי אלא תרעומת, שטען לו ה' שהיה לך לעשות את הנקמה בעבר במקום פינחס, וההמשך **"נקמת בני ישראל"**, הכוונה שעלתה קנאתי לכלותם.

ב. וטוען לו הקב"ה היות שלא עשית כן, ציווי הנקמה עכשיו היא לבני ישראל, ולכן **"נקמת בני ישראל"**, ולזה וידבר משה אל בני ישראל החלצו מאתכם ולא אני, (ולפי זה **"נקם"** – היה עליך לנקום בעבר, והיות ולא נקמת, לכן **"נקמת בני ישראל"**, שהציווי לנקום עכשיו הוא על בני ישראל ולא עליך).

ג. ועם כל זה פייסו הקב"ה ששם בלבם שהביאו נשי מדין וטפס, וקצף עליהם משה ואמר להם ועתה הרגו כל זכר בטף וכל אשה יודעת איש הרגו, והרגום לפניו, אם כן היו 2 נקמות, אחת שהרגו הם שלא בפני משה ועוד אחת בפני משה. וגם זה נרמז במילים **"נקום נקמת"**, 2 נקמות אחת בשליחותך שלא בפניך, ואחת בשליחותך ובפניך – כאילו אתה עצמך נקמת.

ואכן הסבר זה של הש"ך מתרץ את רוב השאלות, אומנם עדיין לכאורה די דחוק לדייק כך? ומהיכן למד משה לדייק כך במקום להגיד דברים כפשוטו שעליו החובה לנקום?!

"הבאים" מצבא המלחמה או "היוצאים"

יש להתבונן, בכינויי הלוחמים כשחזרו מהמלחמה, **משה ואלעזר** (פסוק יד' נא) **כינאו אותם "הבאים"**, ואילו **הקב"ה** (פסוק כז') **מכנה אותם א. תופשי המלחמה. ב. "היוצאים"**, ובפסוק לב' הם מכונים **"בזזו - עם הצבא"**, וצריך להבין מה פשר הדבר? **והתלמיד החשוב: יעקב צבי פריימרק** ענה ע"ז שכולם למדו תורה להצלחת המשימה, אבל עדיין צ"ע מה העניין שבדיוק בפסוק זה כך הם כונו?

ייתכן, שכאן רימו ה' שהלוחמים הצדיקים שלא חטאו, הם **"תופשי המלחמה"**, שהם הבינו את תכלית המלחמה והצליחו להשיג בשלימות את כל המטרות, והמטרה העיקרית שאיש לא חטא, וזה המחאה הגדולה ביותר נגד החוטאים, וגם מה שהביאו את הבנות שחטאו אל מחוץ למחנה זה בכדי שמשה יעשה בהם נקמה, וגם שעם ישראל יראו בגלל מי ומה מתו 24 אלף מישראל, ואת הזכרים הביאו שלא יחשדו בהם כלי יקר, וגם כאשר בזזו כתוב שנהזרו מאוד בשמירת העניינים, ע"י ש"ך ואור החיים הקדוש.

ולכן כתוב בתורה **בפסוק יא'** בסיכום מציאות תוצאות המלחמה, **"וישבו בני ישראל את נשי מדין וגו' בזזו"**, כי באמת הם עשו שליחות מושלמת עבור עם ישראל, ולכן הפעולה מתייחסת לשולחים, אבל אם לא פעלו כראוי, אזי יש כלל שהמשלח אומר לתקן שליחותך ולא לקלקל.

אבל משה רבינו בהחלה כעס עליהם כשראה שהביאו את בנות מדין, אבל לאחר ששמע מהקב"ה שהלוחמים הם **"תופסי המלחמה"** ופעלו כראוי לפי המטרות הנכוונות

בני גד וראובן התחייבו "נצא לפני בני ישראל"

לבנו בחיי ממדרש עושרם פרח כי גלו ראשונים, שעושר מה' מתקיים, ועושר בהשתדלות יתירה לא מתקיים.

ומקשה מרן רה"י זצ"ל למה לא אמרו **"אחינו"**, ונשמע כאילו הוציאו עצמם מכלל עם ישראל? וגם מה הכוונה שהם המביאים את עם ישראל?

ואולי באו לומר שהיות וממונם חשוב להם ביותר לכן הודו שהם שונים לרעה מעם ישראל, ומה שאמרו **"נצא"** הכוונה שנשאיר את עם ישראל מושלמים, ולא נדביק

עלון זה נתרם ע"י צאצא של מרן החפץ חיים זצוק"ל

לעורר את הציבור הקדוש, בקדושת הגאון

הצדיק רבי חיים אבולעפיה זצוק"ל

הקבור בטבריה

שכל אחד ישתדל יעשה לטובת נשמתו ולהדליק נר לעילוי נשמתו וללמוד משניות ולתת צדקה לטובת נשמתו וכשיהיה לו נס יזכור לפרסם הנס, שהיה בזכותו

ואותו צדיק מצאצאי החפץ חיים, מפרסם כאן שהיה לו כמה ניסים מעל דרך הטבע בזכותו של הצדיק

זכותו תגן עלינו אמן.

והלוואי ואזכה לנס שבקרוב יודפסו "ספרי וטהר לבנו" 6 כרכים בהידור ובסייעתא דשמיא בהצלחה מיוחדת אמן.

יוחנן ריינר 0527120333

טבריה: צמוד לתלמידי הבעש"ט מול ר נחמן מהורדנקה זיע"א